

TENTOONSTELLING IGNATIUS VAN LOYOLA JUBILEUMJAAR 2021-2022

**Op 20 mei 2021 begon het Ignatiaansjaar
waarin de 500^e verjaardag van de verwonding
van Ignatius in Pamplona en zijn daaropvolgende
beking gevierd wordt.**

Een reizende tentoonstelling langs jezuïetenhuizen
met voorwerpen die betrekking hebben op thema's
die met de Jezuiten verbonden zijn. Naast een bijschrift
is er een QR-code waarmee u meer achtergrond bij
de voorwerpen kunt bekijken.

**Geschiedenis van de Sociëteit • onderwijs
wetenschap • missie • bezinning
heiligen & martelaren • de vier apostolische
speerpunten: ecologie, jongeren,
God zoeken en sociale rechtvaardigheid.**

DIT BOEKJE MAG U MEENEMEN

www.jezuiten.org

WEBSITES VAN DE JEZUÏETEN

jezuieten.org
portaalwebsite jezuïeten

biddenonderweg.org
dagelijkse gebedspodcast

gewijderuimte.org
dagelijksebijbelmeditatie

verderkijken.org
bezinnen met video's

ignatiaansbidden.org
online retraites

beeldmeditaties.nl
podcasts met beeldmeditaties

cardoner.eu
tijdschrift ignatiaanse spiritualiteit

igniswebmagazine.nl
tijdschrift over geloof en samenleving

inalledingen.org
blog ignatiaanse spiritualiteit

1. EERSTE JAREN • Inigo Lopez de Loyola werd geboren op het kasteel van Loyola. Hij groeide op in een wereld van spelen, vrouwen en gewapende duels. Bij de verdediging van Pamplona raakt hij aan beide benen gewond door een kanonskogel.

- **Kopie van het Dodenmasker van Ignatius van Loyola (1491 Baskenland – 1556 Rome)**

**Animatiefilm
over het leven van Ignatius**

.....

2. ZIEKBED • Zwaargewond keert Ignatius terug naar het ouderlijk slot in Loyola. Hij geneest maar zal altijd mank blijven. Tijdens zijn maandenlange herstel leest hij heiligenlevens, en een boek over het leven van Christus.

Ignatius ontdekt bij zichzelf verschillende innerlijke bewegingen. Als hij denkt aan een politieke of militaire carrière, is hij even rustig, maar uiteindelijk blijft een leeg gevoel. Als hij denkt aan een leven in dienst van God, blijft hij goed gestemd. Hij kiest ervoor om zijn leven radicaal te veranderen. Ignatius wordt een pelgrim, en zoeker naar God.

- **Foto kamer te Loyola waar Ignatius herstelde.**
© Loyola Santuario, Spanje
 - **Boek met Heiligenlevens: Jacobus de Voragine O.P. Opus aureum et legende insignes sanctorum sanctorumqua cum hystoria lombardica. Noviter additis nonnulorum sanctorum sanctorumqua legendis (Lyon 1524)**
-

3. GEESTELIJKE OEFENINGEN • Na zijn herstel beschrijft hij zijn ervaringen van geestelijke groei en bidden met de Bijbel in de vorm van Geestelijke Oefeningen, deze bieden inzichten in de mystieke en psychologische processen, die zich in een mens afspelen. De Geestelijk Oefeningen worden sindsdien gebruikt bij de begeleiding van biddende mensen.

- **Boek: *Geestelycke oefeninghen vanden H. Vader Ignativs van Loyola. Met noch een kort onderwijs om te mediteren, ghetrocken uyt deze oefeninghen. Alles verclaert ende verciert met schoone kopere printen.* (Antwerpen 1673)**
- **Boek: *Geestelijke Oefeningen.* Vertaald en ingeleid door Mark Rotsaert S.J. (Averbode 2010)**

**Artikel: Ervaringen van
Ignatius in Manresa**

.....

4. GROEI VAN DE ORDE • Ignatius bezoekt het Heilig Land en de plaatsen waar Jezus leefde. Na zijn terugkeer in Europa gaat hij in 1528 naar Parijs waar hij zeven jaren verblijft en studeert. Hij verzamelt een groep vrienden om zich heen. In 1534 besluiten ze om zich te verbinden aan God en aan elkaar door geloften. Ignatius en zijn gezellen gaan naar Rome. Ze helpen hongerige en daklozen, preken en geven de Geestelijke Oefeningen. Ze bieden zich aan de Paus aan, die in 1540 de Sociëteit van Jezus goedkeurt, voor opdrachten waar ook ter wereld. Zij worden spottend “Jezuïeten” - Jezus-achtigen - genoemd, met de bijklank van schijnheiligen.

- **Prent uit P.J. Creixell S.J., *Album Historico Ignaciano* (Barcelona 1950): Prent met Ignatius als stamhouder van de eerste groep gezellen van Jezus. In de rechterbovenhoek een verzegelde reliek: een draad van het doodskleed van Ignatius. (Lyon 1524)**
-

35. KUNST I • Guus van Hemert S.J. (1927-2011) tekende en schilderde de wereld om zich heen en schreef zijn observaties daarover in dagblad Trouw. Hij was auteur van verschillende vastenbrieven voor de Nederlandse bisschoppen en eindredacteur van de Nederlandse Catechismus uit 1966.

André van Laere S.J. (1921-2000) liet bij zijn overlijden een enorme collectie grafisch materiaal na: figuratief en abstract: pen-, potlood- en krijttekeningen, olie- en acrylverfschilderijen. Hij illustreerde vele boeken en wist met enkele lijnen de essentie van de afbeelding vast te leggen.

- **Grafisch werk André van Laere**
- **Tekening Guus van Hemert**
- **Boekje Guus van Hemert, *Je went er nooit aan,* (Hilversum 1985)**

**Artikel: Herinneringen
aan Guus van Hemert**

.....

36. KUNST II • Daniël Seghers S.J. (1590-1661) was een Antwerpse schilder die op zijn 24ste intrad. Hij schilderde bloemenmedaillons waarin centraal heiligen werden afgebeeld. Seghers werkte voor verschillende Europese hoven en zijn werk werd door Vondel geprezen. Een van de werken is onlangs gerestaureerd.

- **Prent Daniël Seghers van Jan Lievens, 17^e eeuw**
- **Foto gerestaureerd schilderij Seghers, *Maria met kind en Franciscus Xaverius omringd met bloemenkrans***

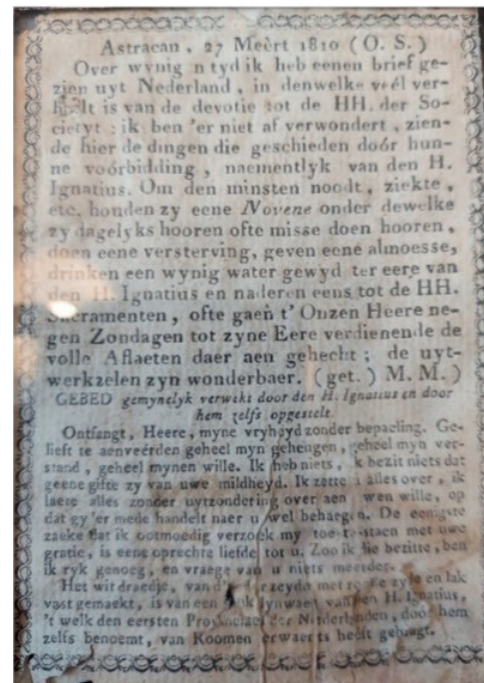
**Restauratierapport 2020
Schilderij Daniël Seghers**

34. BIDDEN • Bidden: een ander speerpunt van de jezuïeten. Regelmatig verschijnen er boeken over bidden en onderscheiding. Omdat het leven anders in elkaar steekt dan 100 jaar geleden, worden de methodes om de bidden aan de nieuwe tijd aangepast. Een mooi voorbeeld daarvan is “gewijde ruimte”. Bidden achter je computer in je eigen tijd.

- **Boek: Leo Fijen (red.), Van Allerheiligen tot Kerstmis, (Baarn 2020)**
- **Boek: Nikolaas Sintobin S.J., Vertrouw op je Gevoel (Amsterdam 2022)**
- **Boekenlegger van het internetpastoraat**
- **Mobiele telefoon met oortje, website ‘Gewijde ruimte’**

**Website Gewijde Ruimte:
Uw dagelijks gebed online**

**Tekst op de achterzijde
van de prent:** • Astracan,
27 Meert 1810 (O.S.)

*Over wynig n tyd ik heb eenen
brief gezien uyt Nederland,
in denwelke veél verhaelt
is van de devotie tot der
HH. der Societyt: ik ben ér niet
af verwondert, ziende hier de
dingen die geschieden doór*

hunne voórbidding, naementlyk van den H. Ignatius. Om den minsten noodt, ziekte, etc. houden zy eene Novene onder dewelke zy dagelyks hooren, doen eene versterving, geven eene almoesse, drinken een wynig water gewyd ter eere van den H. Ignatius en naderen eens tot de HH. Sacramenten, ofte gaen t' Onzen Heere negen Zondagen tot zyne Eere verdiende de volle Aflaeten daer aen gehecht; de uytwerkzelen zyn wonderbaer (get. M.M.) Gebed gemynelyk verwekt door den H. Ignatius en door hem zelfs opgesteld. Ontvangt, Heere myne vryheyd zonder bepaeling. Gelieft te aenveerden geheel myn geheugen, geheel myn verstand, geheel mynen wille. Ik heb niets, ik bezit niets dat geene gifte zy van uwe mildheyd. Ik zette u alles over, ik laete alles zonder uytzondering over aen uwen wille, op dat gy 'er mede handelt naer u wel behaegen. De eenigste zaeke dat ik ootmoedig verzoek my toe te staen met uwe gratie, is eene oprechte liefde tot u. Zoo ik die bezitte, ben ik ryk genoeg, en vraege van u niets meerder. Het wit draedje van d'ander zeyde met roode zyde en lak vast gemaekt, is van een stuk lynwaet van den H. Ignatius, 't welk den eersten Provinciael der Nederlanden, doór hem zelfs benoemt, van Roomen erwaerst heeft gebragt.

Astracan, March 27, 1810 (O.S.)

5. OVERLEDEN JEZUÏETEN:

HEILIGEN, MARTELAREN EN ANDEREN • De orde groeit sterk in de 17^e eeuw. Sommige jezuïeten leggen zich toe op de wetenschap. Anderen reizen over de hele wereld om daar het evangelie te verkondigen en goede werken te doen. Soms met de dood als gevolg: tot op de dag van vandaag.

Al meer dan 400 jaar leggen de Bollandisten - vernoemd naar Jean Bolland S.J. (1596-1665) - zich toe op de kritische en wetenschappelijke studie van heiligenlevens. Opmerkelijk genoeg stijgt wereldwijd de belangstelling voor de hagiografie (heiligenlevens). Steeds meer onderzoekers gebruiken de kennis en informatie die de Bollandisten in Brussel verzamelen.

- *Afbeeldingen van heiligen, martelaren en andere jezuïeten*
- *Prent: Jean Bolland S.J. (1596-1665)*
naar een koperplaat van G.W. Knorr

Artikel: Bollandisten

Artikel: Jezuïeten die vermoord zijn

6. CONSTITUTIES

- *Boek: Constitutiones Societatis Iesu et examen cum declarationibus (Antwerp 1635)*
- *Boek: Constituties van de sociëteit van Jezus (Brussel, Den Haag 2002)*

33. GODS ZORG VOOR DE SCHEPPING • Een nieuw huis: 'Aqua Viva' werd gebouwd in Nijmegen als vervanging van het verouderde kloosterbejaardenoord Berchmanianum. Het heeft duurzame 'state of the art' technologie waaronder een innovatieve ijsverwarming waarbij wordt verwarmd en gekoeld. De bij Aqua Viva behorende kloostertuin werd in 2018 genomineerd voor de Gouden Piramide als inspirerend voorbeeld hoe je met particulier vermogen, bezieling en een langetermijnvisie een waardevolle bijdrage kunt leveren aan de maatschappij.

Met de Groene Kerken-actie willen gelovigen in Nederland een nieuwe invulling geven aan de Bijbelse boodschap: goed en recht doen omwille van de naaste en de God die alles schiep. Door samen groene energie in te kopen, zonnepanelen te plaatsen en biologische kerktuinen aan te leggen wil men bijdragen aan een betere ecologische voetafdruk. De Petrus Canisiuskerk in Nijmegen met zijn 110 zonnepanelen is zo'n groene kerk.

- *Schildje Gouden Piramide, Aqua Viva, Nijmegen*
- *Schildje Groene Kerk*

**Nominatierapport
Aqua Viva**

Website Groene kerken

32. MILIEU • Een duurzame toekomst voor onze planeet begint met bewuste keuzes. Het Sint-Jan Berchmanscollege in Brussel zet zich als MOS-school (Milieu op School) in voor een beter klimaat. Bijvoorbeeld door deel te nemen aan de Dikketruiendag of het inleveren van batterijen en accu's in ruil voor het aanplanten van bomen.

Laudato Si' (vertaald: Geloofd zijt Gij) heeft als milieu-encycliek een heldere boodschap: de klimaatverandering en de gewetenloze uitbuiting van de natuurlijke reserves bedreigen de toekomst van de aarde. Een ecologische bekering is nodig.

- *Encycliek Laudato Si'*
- *Cartoons MOS: Milieu Op School*

Film: Wat je over de encycliek Laudato Si' moet weten in 2 minuten

**Website MOS Vlaanderen:
Wat is MOS?**

7. SINT IGNATIUSKERK, ROME • De orde groeide in de tijd van de contrareformatie en de barok. Dat is herkenbaar in de kerken die zij lieten bouwen. Negen jaar lang werkte de jezuïetenbroeder Andrea Pozzo aan het gewelf. De compositie is zo gekozen dat lijkt alsof de architectuur wordt voortgezet in het schilderij: een fraai staaltje illusionistische schilderkunst. Rondom Ignatius zijn de vier - toen bekende - continenten afgebeeld.

- *Foto van de plafondschildering 'De apotheose van de heilige Ignatius' door Andrea Pozzo SJ, Sint Ignatiuskerk te Rome*

**Film: De twee grote
jezuïetenkerken in Rome**

8. DE LAGE LANDEN • In 1542 vestigden de jezuïeten zich in de Zuidelijke Nederlanden in Leuven en studeerden daar. In 1562 komen de jezuïeten naar Antwerpen en stichten een college (1574). Ze bouwen de - destijds - grootste barokkerk ten noorden van de Alpen, de Sint Carolus Borromeuskerk.

In de Noordelijke Nederlanden zijn de jezuïeten (vaak clandestien) actief in groepjes van twee of drie, en in de 17^e eeuw in schuilkerken, zoals de Krijtberg. Het werk richtte zich op catechese, prediking en op toediening van de sacramenten. De jezuïeten richtten Maria-congregaties en verschillende broederschappen op.

- *Foto van prent van de voorgevel van de Carolus Borromeuskerk in Antwerpen, gebouwd in 1621, sinds 1622 Sint Ignatiuskerk*
- *Maquette van de jezuïetenschuilkerk 'de Zaaier' aan de Keizersgracht (1663-1837) in Amsterdam. Maker: H.G. Sterk*

**Artikel: Hoe een monument de geschiedenis volgt...
De Antwerpse jezuïetenkerk, een openbaring**

9. OPHEFFING EN HERSTEL • Paus Clemens XIV nam het politieke besluit om in 1773 de jezuïetenorde op te heffen. Na ruim 40 jaar, 1814, herstelt Pius VII de orde. In 1829 wordt de in Amsterdam geboren Jan Philip Roothaan gekozen tot generaal-overste. Zijn bestuursperiode staat in het teken van de wederopbouw en grote groei. In 1832 wordt de Belgische jezuïetenprovincie opgericht met dan 117 leden, in 1848 de Nederlandse afdeling met 75 leden.

- *Kopergravure en afdruk van Hieronymus Wierickx. Maria op de maansikkel.*
- *Sokken van Jan Roothaan, met lakzegel en stempel als authenticiteits-kenmerk*

Artikel: De kopergravures van Hieronymus Wierickx

10. OPLEIDING • Een jonge man die jezuïet wil worden begint met een tweejarig noviciaat. Na afloop legt de novice de eeuwige geloften af, gevolgd door de opleiding met de studies filosofie en theologie.

De dagelijkse leiding in de huizen is in handen van een overste (superior), bijgestaan door een 'minister', die verantwoordelijk is voor de praktische gang van zaken. Het bordje op ieders deur gaf aan wie waar was.

- *Foto noviciaatshuis te Grave (1865-1966)*
- *Geloftekruis*
- *Bonnet*
- *Bordje van de overste*
- *Zegel*

30. JONGEREN I • Op weg gaan met jongeren en jongvolwassenen is bij uitstek jezuïetenwerk; sinds kort internationaal in MAGIS. Jongeren kiezen een meerdaags 'experiment': een mix van actie, reflectie en uitwisseling op gebied van spiritualiteit, ecologie, sociaal werk of culturele activiteiten waarin je je grenzen leert verleggen.

Film: Impressie van MAGIS 2019

31. JONGEREN II • Jos Moons S.J. is studentenpastor in Leuven. Zijn werk bestaat uit luisteren. Studenten maken veel mee. Soms zijn ze God kwijt, of zichzelf, of hun naaste, of dat allemaal. Iemand zoekt naar roeping, en iemand anders naar hoe hij kan bidden. Luisteren is, volgens Jos Moons, de core business van de studentenpastor.

Jezuïeten blijven zich wereldwijd inzetten voor het geven van onderwijs. In Brussel (Sint-Jans Molenbeek) hebben zij ver gevorderde plannen voor het oprichten van een nieuwe middelbare school: anders dan de traditionele jezuïetencolleges zullen er ook technische en beroepsrichtingen aangeboden worden. In de geest van priester-arbeider Egied Van Broeckhoven S.J. zal de school vanuit een nabije positieve en liefdevolle houding kinderen onderwijzen en vormen om nadien de wereld met de nodige bagage tegemoet te kunnen treden. De school zou er in 2023 wellicht zo uit kunnen zien.

- *Boek Jos Moons S.J. De kunst van geestelijke begeleiding. Een praktijkboek in ignatiaans perspectief (Heeswijk-Dinther 2021)*
- *Concept-ontwerptekening voor de Egied Van Broeckhovenschool door bureau ABC02*

Artikel: over de nieuw op te richten Middelbare school in Brussel

Hoofdstuk 3 uit het boek 'De kunst van geestelijke begeleiding' (Jos Moons): 'Eerste handvat: Rustig aan'

28. VLUCHTELINGEN • Eén van de vier speerpunten is de zorg voor vluchtelingen, armen en uitgestoten. Kardinaal Michael Czerny S.J., expert mensenrechten, koos op zijn wapenschild een boot met vluchtelingen op de golven. Zijn borstkruis is uit het hout van een gestrande vluchtelingenboot gesneden. Op dit moment werkt pater Tony Cornoedus S.J. onder de vluchtelingen in Griekenland.

De Jesuit Refugee Service werd opgericht door Pedro Arrupe, Algemeen Overste van de Jezuiten in 1980. Pater Jan Stuyt S.J. werkte drie jaar in kampen voor Vietnamese bootvluchtelingen. Dit borduurwerk uit 1992 is een geschenk van de Vietnamese Boat People in Maleisië.

- *Wapen van kardinaal Michael Czerny S.J.*
- *Foto: Tony Cornoedus S.J. met vluchtelingen op Lesbos, Griekenland*
- *Borduurwerk: geschenk aan Jan Stuyt S.J. van Vietnamese boot-vluchtelingen*

**Artikel: Tonny Cornoedus S.J.,
Een getuigenverslag in het
Vluchtelingenkamp Moria**

**Brief van Jan Stuyt S.J. over het
vluchtelingenwerk in Kuala Lumpur**

29. RECHTVAARDIGHEID • Rond 2010 kwam het misbruik naar buiten dat was gepleegd tussen 1950 en 2000 in scholen van de Kerk. Provinciaal Johan Verschuere ging een traject in van erkenning, bemiddeling en verzoening met individuele personen en met groepen.

Dit monumentje werd geschonken door de echtgenote van een oud-leerling, het symboliseert het verhaal en de bladzijde die omgeslagen wordt. De datum is de dag van de verzoening tussen de jezuïeten en het echtpaar. De ster is het licht dat eindelijk terug begint te schijnen.

- *Monument voor heling van misbruik*

**Artikel van Johan Verschuere:
Kiezen voor slachtoffers van
seksueel misbruik –
Lessen uit de praktijk**

11. DE KAPEL IN DE MERGELGROTTEN IN MAASTRICHT • Ignatius wilde dat ieder studiehuis een rusthuis, een zogenaamd 'campagne' zou hebben: een plaats buiten de stad waar de vrije dagen worden doorgebracht. De theologanten in het Maastrichtse studiehuis liepen naar de Mergelgrotten waar men in de zachte mergelsteen allerlei ruimtes en kunstwerken uithakte en -sneed.

- *Foto van het voorportaal van het 'Alhambra',
mergelgrotten jezuïetenberg, Maastricht*

EEN NIEUWE KAPEL VOOR HET NOVICIAATSHUIS • De tijd dat ieder land eigen grote studiehuisen had is voorbij: provincies werken steeds meer samen. De provincies van de Lage Landen, Engeland en Ierland bouwen een nieuw novicaat in Birmingham.

Artikel: De jezuïetenberg bij Maastricht

Missionstatement: Manresa House

12. NAMENLIJST • Iedere Provincie van de Orde produceert jaarlijks een namenlijst en adresboek: de catalogoog. Achter de naam staat de functie vermeld, tot voor kort in het Latijn, nu vaak Engels, Spaans of Frans.

Coq (coquus) = kok

conf. dom (confessor domus) = biechtvader van het huis

ad canem = zorgt voor de hond

Mag. Aranae (magister aranae) = webmaster

- *Catalogoog België 1872*
- *Catalogoog Nederland/Vlaanderen 2006*

13. WETENSCHAP: ASTROFYSICA I • De Vaticaanse Sterrenwacht is een van de oudste astronomische instituten ter wereld. Oorspronkelijk in de Vaticaanse tuinen gehuisvest, zijn zij in 1935 om ecologische redenen overgeplaatst naar Castel Gandolfo, 30 kilometer buiten Rome. De sterkste kijkers staan sinds 1981 in Arizona, waar de jezuïeten nog steeds de leiding hebben.

Matteo Ricci (1552-1610) een Italiaanse jezuïet, leefde aan het hof van de keizer van China. Hij dankte die positie aan zijn grote kennis van de Chinese taal en cultuur, en de sterrenkunde. Hij sloeg bruggen tussen de oosterse en westerse culturen, door het vertalen van teksten over de katholieke leer in het Chinees en de werken van de filosoof Confucius in het Latijn.

- **Foto: Baseball cap Vatican Conservatory**
- **Foto: Br. Guy Consolmagno SJ, directeur Vaticaanse Sterrenwacht**
- **Boek: R. Po-Chia Hsia, a Jesuit in the Forbidden City. Matteo Ricci 1552-1610 (Oxford 2010)**

Interview Guy Consolmagno S.J.

14. WETENSCHAP: ASTROFYSICA II • De Vlaming Ferdinand Verbiest S.J. vertrok in de 17^e eeuw naar China en was twintig jaar hoofd van de sterrenwacht van de keizer. Hij bouwde waterklokken, hemelglobes, thermometers en ontwierp een auto. In het observatorium-museum in Beijing is nog steeds een tentoonstelling aan hem gewijd.

De Nederlandse pater Jan Stein S.J., directeur van de pauselijke sterrenwacht haalde in 1938 broeder Mathieu naar Rome. Tijdens zijn werkzaamheden stuitte hij op een nog onbekende komeet die naar hem vernoemd werd.

- **Boek: Ferdinand Verbiest S.J. Jesuit Missionary, Scientist, Engineer and Diplomat. 1623-1688 (Nettetal 1994)**
- **Medaille met afbeelding van het kwadrant gemaakt door Verbiest voor het Observatorium van Beijing**
- **Foto: Pater Jan Stein SJ in het Vaticaan Observatorium**

27. SOCIALE GERECHTIGHEID – MENSEN IN DE MARGE

- **Gedetineerden**

Gevangenen bezoeken is één de zeven werken van barmhartigheid. Leo de Weerd S.J. is aalmoezenier in de gevangenis. Door zijn werk creëert hij locaties voor gevangenen, waar zij in vertrouwen kunnen spreken en waar perspectief geboden wordt.

- **Politieke gevangenen**

Pater Jan van Kilsdonk S.J. was na de Tweede Wereldoorlog geestelijk raadman van politieke delinquenten in voormalig Kamp Vught. In 1958 werd hij studentenpastor in Amsterdam. Hij deed vele uitvaarten van mensen die door suïcide overleden waren, en was zielzorger voor aidspatiënten.

- **Geschenken van ex-gedetineerden aan Leo de Weerd: een sleutelhanger, een speld en een vogel van barnsteen**
- **Vaas: geschenk van de politieke delinquenten in kamp Vught aan Jan van Kilsdonk S.J.**
Randtekst: 'Hij heeft mij gezonden om aan de armen de blijde boodschap te brengen en genezing te schenken aan hen die gebroken zijn van hart'. Maker onbekend, 1947

Artikel: Een beschilderde vaas voor Jan van Kilsdonk

Interview: Leo de Weerd

25. APOSTOLISCHE SPEERPUNTEN • In 2019 gaf de paus aan de jezuïeten een zending voor de komende tien jaar. Die opdracht om de Heer en de wereld te dienen is verwoord in vier speerpunten.

Artikel: De Universele Apostolische Speerpunten van de Jezuiten

.....

26. SOCIALE GERECHTIGHEID – VROUWEN • Op Internationale Vrouwendag 2021 stelde Pater Generaal Arturo Sosa S.J. een commissie in die toeziet op medeverantwoordelijkheid, samenwerking en inclusie van vrouwen binnen de instellingen en de apostolische werken van de jezuïeten. De sociëteit wil dat vrouwen op voet van gelijkheid met mannen een belangrijke rol spelen in kerk en samenleving.

- *Foto van Pater Generaal Arturo Sosa S.J. omringd door vrouwelijke medewerkers van de wereldwijde Sociëteit, bij de 50e verjaardag van het Secretariaat voor Sociale Rechtvaardigheid en Ecologie.*
- *Brief van Pater Generaal bij gelegenheid van Internationale Vrouwendag, 8 mei 2021*

Brief Pater Generaal bij Internationale Vrouwendag, 8 mei 2021

.....

15. WETENSCHAP: TAAL EN CULTUUR • Jacques van Ginneken S.J. (1877-1945) werd in 1923 hoogleraar aan de nieuwe Katholieke Universiteit Nijmegen. Hij publiceerde over psychologie en over taalkunde en stichtte drie congregaties van religieuzen.

Jozef Verschueren S.J. (1889-1965) bemerkte als leraar aardrijkskunde de grote aantrekkingskracht van de 'Petit Larousse' op de scholieren. Hij maakte een Nederlandse tegenhanger. Zijn 'opus magnum' Modern Woordenboek verscheen in 1930, werd talloze malen herdrukt en heeft een enorme invloed gehad in Vlaanderen.

- *Dr. Jac. van Ginneken, Gelaat, gebaar en klankexpressie (Leiden 1919)*
- *Verschueren Groot encyclopedisch woordenboek. 10^e editie (Antwerpen, Den Haag 1996)*

Foto's:

- *Jacques van Ginneken*
- *Jozef Verschueren*

Artikel: Jacques van Ginneken

Artikel: Zestig jaar woordenboek van Verschueren

16. HEILIGENLEVEN I • Nicolaas Kluiters S.J. (1940 Delft – 1985 Bekaa, Libanon) wordt in 1975 uitgezonden naar het door oorlog geteisterde Libanon en wordt dorpspastoor. Hij bouwt een school, een kliniek en een kerkje en ijvert voor verzoening en vrede. 14 maart 1985 wordt hij ontvoerd; zijn zwaar verminkte lichaam wordt dagen later in een ravijn teruggevonden. Een proces tot zaligverklaring als martelaar voor het geloof wordt voorbereid.

- Frans van der Lugt S.J. (1938 Den Haag – 2014 Homs, Syrië) werkte vanaf 1980 werkte in Syrië als priester en psycholoog. Hij zette zich in voor armen, jongeren en gehandicapte kinderen. Tijdens de burgeroorlog in 2011 wilde hij de belegerde stad Homs niet verlaten en bleef bij de laatste bewoners. Op 7 april 2014 wordt Frans door twee kogels om het leven gebracht.

- *Boek: Jan Stuyt S.J., Pater Frans. Vijf jaar later (Baarn 2019)*
- *Fles wijn uit Al Ard, bij Homs (Syrië). De wijn komt uit de wijngaard van het door Frans van der Lugt gestichte centrum Al Ard*
- *Kruisbeeld beschilderd door Nicolaas Kluiters als huwelijksgeschenk voor zijn broer*

**Artikel: Nico Kluiters S.J.,
martelaar in Libanon**

**Artikel: Frans van der Lugt S.J.,
martelaar in Syrië**

**Film: Frans van der Lugt S.J.,
5 jaar na zijn dood;
zijn laatste boodschap**

.....

23. RETRAITEWERK I • Het retraitswerk is lange tijd een groepsgebeuren geweest. Scholieren, dienstplichtigen, ‘mensen uit de hogere stand’, mijnwerkers en andere groepen zonderden zich drie dagen af in een retraitshuis. In de kapel werden voordrachten gegeven waarna er stille tijd was voor persoonlijke overweging. De Nederlandse retraitshuizen ontstonden in het eerste kwart van de 20ste eeuw, opgezet naar Belgisch model.

- *Convocatie voor het houden van een retraite in de ‘Oude Abdij’ te Drongen, B. Ca. 1935.*
- *Troffel bij gelegenheid van de eerstesteenlegging van retraitshuis ‘Loyola’, Vught, NL.*
- *Foto: Kapel retraitshuis Alken, B.*
- *Foto: Retraitshuis ‘Manresa’, Venlo, NL, en groepsfoto retraitsanten aldaar*

.....

24. RETRAITEWERK II • De klassieke retraitshuizen maakten in de jaren 1960 plaats voor bezinningshuizen waar ook vormingswerk gegeven werd. Op dit moment is De Oude Abdij in Drongen bij Gent het Ignatiaanse bezinningscentrum voor de Lage Landen. Helemaal van deze (corona)tijd zijn de digitale retraites met tienduizenden deelnemers die thuis dagelijks bidden en mediteren:

www.biddenonderweg.org en
www.gewijderuimte.org

- *Advertentie voor digitale bezinningsprogramma's in de veertigdagentijd*
- *Meditatieboek ‘Hem Achterna’*
- *Foto: Ruusbroeckkapel, Oude Abdij Drongen, B*
- *Mok Oude Abdij*

**Film:
Stilleretraite in De Oude Abdij,
Drongen (B)**

.....

21. ONDERWIJS 19^e-20^e EEUW • Al tijdens het leven van Ignatius richtten de jezuïeten scholen op. In de Lage Landen zijn er veel colleges geweest. In Nederland zijn de scholen – behalve het college in Delft – in de 20^e eeuw losgelaten. In Vlaanderen zijn er 17 Ignatiaanse scholen.

- *Ansichtkaarten: St. Maartencollege Groningen, St. Stanislascollege Delft*
- *Brochure De Breul, Zeist*
- *Collegelied en wapenschild Barbaracollege Gent*
- *Kaartspel St. Aloysiuscollege bij 50-jarig jubileum in 1972, Den Haag*

**Artikel: De eerste katholieke
middelbare school
voor jongens in Katwijk aan den Rijn**

22. ONDERWIJS 21^e EEUW • In Nederland heeft het Stanislascollege in Delft een sterke band met de Orde. In Vlaanderen wordt de Ignatiaanse pedagogiek gecontinueerd door de Cebeco (Centraal Beleid Ignatiaans Onderwijs). Aandacht voor jongeren blijft een speerpunt van de wereldwijde orde.

- *Foto: Muurschildering in entree St. Stanislascollege Delft*
- *Kaart met de jezuïetencolleges in de wereld*
- *Foto van de façade van het nieuwe Matteo Ricci-college in Brussel*
- *Brochure Cebeco: Ignatiaanse pedagogie in 10 bewegingen.
Een hedendaags opvoedingsproject voor de Vlaamse jezuïetencolleges.*

**Website Cebeco:
De 10 bewegingen van het
Ignatiaans opvoedingsproject**

17. HEILIGENLEVEN II • Petrus Canisius S.J. (1521-1597)

Geboren te Nijmegen werd Peter Kanis jezuïet in 1543 in Keulen. In de tijd van de Reformatie schreef hij katholieke catechismussen en wetenschappelijke theologische werken. Als provinciaal overste reisde hij 30.000 kilometer door Europa en stichtte verschillende colleges. Canisius wordt tweede apostel van Duitsland genoemd. Hij is begraven in Freiburg, Zwitserland.

- Jan Berchmans S.J. (1599-1621)

Jan Berchmans, geboren in Diest trad op 17-jarige leeftijd in. Zijn levensmotto was: "Heiligheid bestaat niet in het verrichten van buitengewone dingen, maar in het buitengewoon verrichten van de gewone dingen." Ondervoed en overwerkt overleed de populaire 'levende heilige' in Rome.

- *Buste Petrus Canisius*
- *Reliekhouder met relik van Jan Berchmans,
met een lade voor het echtheidscertificaat*
- *Devotieprentjes*

**Artikel: Petrus Canisius S.J.
"De beste bijdrage die we
kunnen leveren"**

Artikel: Jan Berchmans S.J.

18. HEILIGENLEVEN III • Adolf Petit S.J. (1822-1914)

Adolf Petit komt uit een arm kleermakersgezin te Gent. Hij werd jezuïet in Drongen en zou daar het grootste deel van zijn leven wonen. Zijn hoofdtaak was de vorming van jonge medebroeders en de geestelijke begeleiding van duizenden andere religieuzen en leken.

- Robert Regout S.J. (1896 Maastricht – 1942 Dachau)
Robert Regout kwam uit een vooraanstaande familie. Na zijn rechtenstudie trad hij in de orde. Hij werd studentenmoderator en hoogleraar Volkenrecht aan de KU Nijmegen. Zijn lezingen over de rechtstoestand in bezet gebied leidde tot zijn arrestatie en deportatie naar Dachau waar hij een steun was voor medegevangenen.

- *Beeld Adolf Petit S.J.*
- *Boekje met gebedsverhoringen, 1961*
- *Bidprentjes pater Petit en pater Regout*
- *Dissertatie Robert Regout S.J., La doctrine de la guerre juste de saint Augustin à nos jours. D'après des Théologiens et les canonistes catholiques (Paris 1934)*

**Artikel: Robert Regout S.J.,
martelaar in Dachau**

.....

19. MISSIE I • Pieter-Jan De Smet S.J (1801-1873) uit Dendermonde: missionaris bij de Indianen. Hij verbleef onder primitieve omstandigheden bij Indianenstammen; respecteerde hun cultuur en hun rechten als oorspronkelijke bewoners.

- Constant Lievens S.J (1856-1893) uit Moorslede.
Lievens gaat naar India waar hij zijn opleiding afmaakt en talen leert. In de regio Ranchi wordt hij de grote verdediger van de uitgebuite kastelozen. Zijn tomeloze inzet, het vele reizen en het klimaat hebben hem gesloopt. Uitgeput keert hij terug naar België en sterft 37 jaar jong.

- *Strip Jef Nys: de reus van Bengalen*
- *Foto Constant Lievens*
- *Haut-reliëf*
- *Boek: F.A. Forbes, Among the red indians. Father Peter de Set S.J., Missionary in the Rocky Mountains (1801-1873), Dublin 1920)*

**Artikel: Pieter-Jan De Smet
'Missionaris bij de indianen'**

**Artikel: Constant Lievens S.J.
'Vier moet branden'**

.....

20. MISSIE II • In de 19^e eeuw en begin 20^e eeuw bestond in de Lage Landen een ongekennde ijver voor de missie. Honderden missionarissen en missiezusters gingen naar verre landen om zich in te zetten voor onderwijs en zorg. Ter ondersteuning met gebed en geld werden allerlei acties opgezet door de Claverbond, de missie-organisatie van de Nederlandse jezuïeten.

- *Missieboekje, gebruikt om geld in te zamelen voor de missie van de jezuïeten*
- *Algemeene Missiekalender 1932*
- *Beeldjes voor verkoop ten behoeve van de Claverbond*
- *Speldjes voor de collectanten van de Claverbond*

.....